

TÅRNBY KOMMUNE

SAMMEN OM TRIVSEL

- en strategi for fælles ansvar for skolebørns trivsel

Børne- og Kulturforvaltningen

FORORD

I Tårnby Kommune er vores ambition, at alle børn og unge skal trives både individuelt og i fællesskabet. Derfor arbejder vi hver dag på at skabe skoler, SFO'er og klubber, hvor børn og unge møder inkluderende og stærke fællesskaber med høj trivsel og plads til alle.

Skole, SFO og klub er optaget af at arbejde trivselsfremmende og af at stoppe mobning og mistrivsel gennem systematiske indsatser, der skaber trygge fællesskaber og fremmer ligestilling. Målet er at skabe spændende læringsmiljøer og gode fysiske rammer, hvor børn og unge har mulighed for at lære, udvikle sig og trives fysisk og mentalt.

Med en trivselsstrategi ønsker vi at understrege, at det er en fælles opgave at sikre, at alle børn og unge føler sig som en del af fællesskabet og har lige muligheder for trivsel, udvikling og læring. Trivsel er noget, vi skaber sammen. Derfor skal vi gennem dialog og fællesskab mellem både børn og unge, forældre, medarbejdere og politikere skabe sunde og trygge rammer, hvor børn og unge har de bedste muligheder for at lære, dannes og trives.

Allan Andersen/ Mads Vinterby

Borgmester Formand for Børne- og Skoleudvalget

BAG OM STRATEGIEN

Trivselsarbejdet er et bærende element, der skal sikre alle børn og unge gode relationer og trygge læringsfællesskaber med plads til alle. Derfor vil vi i Tårnby Kommune have fokus på at skabe skoler, SFO'er og klubber, der er gode være- og læresteder, hvor alle børn og unge lærer og trives socialt og fagligt.

Trivselsstrategien har til formål dels at beskrive de nuværende trivselsindsatser i Tårnby Kommune, dels at sætte den strategisk retning for, hvordan der arbejdes på at støtte børnenes og de unges trivsel. Strategien skal støtte ledere og medarbejdere i at udvikle indsatser og organisatoriske strukturer og sætte rammen for, hvordan lærere og pædagoger understøtter trivslen i skole, SFO og i klubber bedst muligt.

Strategien tager afsæt i den sammenhængende børne- og ungepolitik for Tårnby Kommune og *Stærke børnefællesskaber – en strategi for inklusion 0-18 år*, der begge ligeledes bidrager til at skabe rammerne for, at alle 0-18 årige trives og lærer i stærke fællesskaber. Trivselsstrategien har fokus på at styrke den generelle trivsel hos alle vores børn og unge og skal sætte rammerne for, hvordan trivslen styrkes, så alle oplever sig respekterede og værdsat. God trivsel er alles ansvar og kræver en vedvarende og flersidet indsats.

Trivselsindsatserne skal foregå med udgangspunkt i fællesskabet i den faglige undervisning, i frikvarteret og i SFO- og klubbetiden. Trivselsarbejdet skal altså ses som en integreret del af den øvrige praksis frem for at være baseret på løsrevne aktiviteter. Trivselsstrategien skal også ses i relation til de faglige strategier på skoleområdet, hvis sigte er at fremme børn og unges faglige udvikling og trivsel.

Hvem har været med?

I starten af januar 2020 nedsatte Børne- og Skoleudvalget en midlertidig anbefalingsgruppe bestående af elever, forældre, lærere, ledere og fagpersoner fra Børne- og Kulturforvaltningen, der skulle bidrage med et bredere blik på, hvordan elevtrivslen kunne styrkes. Anbefalingsgruppens formål var at formulere en række anbefalinger, der kunne understøtte og udvikle den brede elevtrivsel. Arbejdet med at gøre trivselsanbefalingerne til virkelighed blev igangsat både i Børne- og Skoleudvalget, i skolebestyrelserne og i elevrådene i foråret 2020. Se bilag 1.

Elevernes stemmer er vigtige at have med, når der skal formuleres en strategi for, hvad der er væsentligt i arbejdet med netop trivsel for børn og unge. Derfor har det fælles elevråd været inddraget i trivselsstrategiarbejdet via interviews, hvor de har haft mulighed for at give deres blik på, hvordan god trivsel ser ud fra et elevperspektiv. Elevernes udsagn har været med til at sætte retning, og flere af dem er indsat som citater her i strategien.

Derudover har SkoleMed og skoleledelserne i det indledende trivselsstrategiarbejde været præsenteret for strategien og de fire pejlemærker: Læringsmiljøer af høj kvalitet, Inkluderende fællesskaber uden mobning, Fysisk trivsel og Sammen om trivsel for dels at drøfte pejlemærkernes indhold og dels at kvalificere og bringe deres praksisblik ind i strategien. Skolebestyrelserne er ligeledes i den indledende fase blevet orienteret om den kommende trivselsstrategi, og strategien kommer i høring blandt skolebestyrelserne inden politisk vedtagelse.

HVAD ER GOD TRIVSEL FOR BØRN OG UNGE?

En god skole, SFO og klub motiverer til læring og sætter fokus på trivsel, mulighed for udfoldelse og tiltro til egne styrker. Børnene og de unge skal udvikle sig til livsduelige og nysgerrige mennesker, der har mod på livet og lyst til at lære for livet. Dette værdigrundlag er præciseret i kommunens børne- og ungepolitik.

For at børnene og de unge trives og lærer, skal de have det godt fysisk, mentalt og socialt. De skal opleve sig set, hørt og inddraget i skolens, SFO'en og klubbens aktiviteter. Alle skal opleve at være en del af et fagligt og socialt fællesskab, og de skal have erfaringer med at mestre de opgaver og udfordringer, de stilles over for.

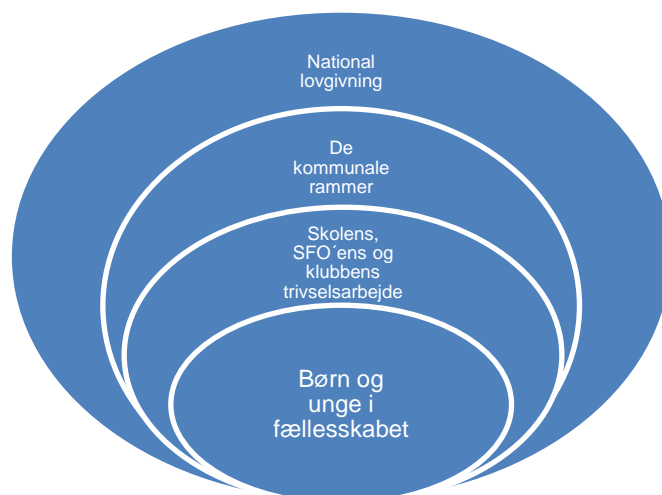
- Det fælles elevråd i Tårnby Kommune

For at det kan ske, kræver det et stabilt og højt fagligt kvalificeret personale, der bliver anerkendt i bestræbelserne på at skabe udvikling og sammenhæng for hver enkelt barn og ung i fællesskabet. Ligeledes kræver det personale, der er relationskompetent og som mestrer alsidig faglig undervisning samt klasse- og gruppeledelse. Endelig fordrer det, at de mange forskellige børn og unges læring og udvikling bliver fulgt så nænsomt og tæt på den enkelte som muligt i bestræbelser på at undgå mistrivsel som følge af øgede krav, målstyring og tests. Derfor kan en meget differentieret tilgang til børnene og de unge med blik for, at der bliver taget hånd om den enkelte i fællesskabet, være med til at skabe trykthed og læring. Skolerne, SFO'erne og klubberne er derfor optagede af både at tage hånd om de børn og unge, der er i mistrivsel, men også af at øge den generelle trivsel for alle børn og unge ved at skabe positive, trygge og fagligt befordrende læringsrum, hvor alle kan lære og udvikle sig, trives og føle sig trygge.

I forbindelse med den nyligt tiltrådte *Stærke børnefællesskaber – en strategi for inklusion 0-18 år* oprettes der på alle skoler kompetencecentre, der også som en del af deres indsatser vil have alle børn og unges trivsel i fokus. Kompetencecentret er et forum, der samler tværfaglige kompetencer, der kan understøtte teamet i at fremme inkluderende miljøer og understøtte trivselsarbejdet. Kompetencecentret arbejder tæt på praksis og tager initiativ til at deltage i forebyggende, foregribende og indgribende indsatser i klasser eller børnegrupper i skoler, SFO og klubber. Skolens kompetencecenter ledes af skolelederen og har en række tværfaglige medarbejdere tilknyttet.

HVILKE OMRÅDER BERØRER STRATEGIEN?

Trivselsarbejdet er rammesat af både national lovgivning, de kommunale rammer samt skolernes, SFO'ernes og klubbernes trivselsarbejde, som illustreret i nedenstående model. Strategien har børn og unge i centrum og fokuserer på, hvordan den nationale lovgivning og de kommunale rammer sætter den strategisk retning for trivselsarbejdet her i Tårnby Kommune.

STRATEGIENS PEJLEMÆRKER

Strategien er bygget op omkring fire pejlemærker for Tårnby Kommunes skolers arbejde med trivsel:

- Læringsmiljøer af høj kvalitet
- Inkluderende fællesskaber uden mobning
- Fysisk trivsel – sundhed
- Sammen om trivsel

Læringsmiljøer af høj kvalitet

Læringsmiljøer af høj kvalitet er afgørende for børnenes og de unges trivsel, udvikling og læring. Flere faktorer spiller ind på læringsmiljøet. Først og fremmest er relationerne børnene/de unge imellem og relationerne til de voksne afgørende. Det samme er kvaliteten af samarbejdet mellem skole/SFO/klub og hjem. Derudover skal der være et fokus på at skabe fysiske rammer, der motiverer til og understøtter læring og faglig trivsel.

Vigtigt at lærerne inddrager eleverne i indretningen af klassen

– Det fælles elevråd i Tårnby Kommune

Forskellige former for muligheder kan hjælpe mange til at koncentrere sig

– Det fælles elevråd i Tårnby Kommune

Flere områder rundt omkring på skolen, hvor man har mulighed for at lave gruppearbejde

– Det fælles elevråd i Tårnby Kommune

Skolernes undervisningsmiljøvurderinger

For at sikre god adfærd og høj trivsel på alle skoler blandt ledelse, personale og børn og unge har alle skoler et nationalt krav om mindst hvert tredje år at udarbejde og offentliggøre deres undervisningsmiljøvurderinger. Disse skal udarbejdes på baggrund af kortlægning, beskrivelse og vurdering af det fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø på skolen blandt andet ud fra den årlige nationale trivselsmåling. Den skal også indeholde skolens værdiregelsæt og antimobbestrategi samt handleplaner for forbedring af undervisningsmiljøet og retningslinjer for opfølgning på handleplanerne.

Undervisningsmiljøvurderingerne skal udarbejdes af skolernes ledelser i samarbejde med skolebestyrelserne og elevundervisningsmiljørepræsentanter. I forbindelse med dette er der i Tårnby taget initiativ til at give elever fra hver skole et kursus i at være elevundervisningsmiljørepræsentanter. Derudover anvendes redskaber og resultater fra skolernes arbejde med Skolestyrken i formulering af undervisningsmiljøvurderingerne.

Trivsels- og moderniseringspuljen

Tårnby Kommunalbestyrelse har for perioden 2019-22 afsat 3,6 mio. kr. årligt til modernisering af samtlige skoler. Midlerne skal bruges på fortsat at udvikle anderledes læringsmiljøer indendørs og udendørs. Derfor har skolernes elevråd og skolebestyrelser i samarbejde med skolens ledelse været med til at beslutte og prioritere tiltagene. Trivsels- og moderniseringspuljen giver mulighed for at understøtte anbefalingsgruppens anbefalinger om de fysiske rammer: *Øget elevinddragelse i udformningen af de fysiske rammer og Anderledes læringsmiljøer inde og ude.*

Brugertilfredshedsundersøgelse - Tårnby Kommune

Tårnby Kommune gennemførte i oktober 2019 en tilfredshedsundersøgelse blandt forældre til alle børn i kommunens skoler, SFO'er og klubber (4.-6. klasse). Denne tilfredsundersøgelse blev i foråret 2020 supple-

ret af en national brugertilfredshedsundersøgelse. Skolens fysiske rammer indendørs havde i begge undersøgelser en lav tilfredshedsscore blandt forældrene. Som opfølgning på brugertilfredshedsundersøgelserne har skoler og SFO'er samt klubber i samarbejde med elevråd og skolebestyrelser udarbejdet lokale handleplaner for, hvordan der i de kommende år skal arbejdes med de fysiske rammer.

Inkluderende fællesskaber uden mobning

Ingen ønsker, at børn og unge bliver mobbet. De seneste års nationale trivselsmålinger viser heldigvis en tendens til, at mobning er faldende, men opmærksomheden skal fortsat være der, og der skal til stadighed arbejdes forebyggende både med ofrene og mobberne. Lov om Folkeskolen og nugældende Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø nr. 316 af 5. april 2017 definerer ikke begrebet mobning. Men Dansk Center for Undervisningsmiljø DCUM, som er nedsat af Børne- og Undervisningsministeriet definerer i 2021 mobning således:

Mobning er handlinger, der holder en eller flere elever uden for fællesskabet, bevidst eller ubevidst. Mobning opstår i fællesskaber som mangler noget positivt at samles om, og foregår ved forskellige typer handlinger, der markerer hvem, der holdes udenfor.

Mobning udspringer af utrygge kulturer, der opstår i sociale sammenhænge, man ikke kan trække sig fra. I skolen eller på uddannelsessteder kan mobning være den fællesskabsform, der skabersammenhængskraft. Vi er sammen om at udstøde andre fra fællesskabet. Årsagen til, at der foregår mobning eller mobbelignende situationer skal typisk findes i den manglende tolerance i fællesskabet og ikke ved at se på, hvad, der bliver mobbet med eller hvem, der bliver mobbet.

At forstå mobning handler derfor om mere end at udpege et offer og en mobber. Det handler om at få øje på gruppens mønstre – at se på elevernes indbyrdes samspil og positioner. Mobning er et gruppefænomen, og bekæmpelse af mobning i skolen og på uddannelsessteder handler i høj grad om at ændre kollektive dynamikker mellem eleverne. Mobning handler altså ikke om svage elever, men om elever, som bliver gjort svage i et fællesskab.

- Det fælles elevråd i Tårnby Kommune

Antimobbestrategi

Ud over den daglige opmærksomhed, der er på at bekæmpe mobning i skoler, SFO'er og klubber, er der et nationalt krav om, at alle skoler skal have udarbejdet en antimobbestrategi, der beskriver initiativer for, hvordan mobning forsøges forebygget og bekæmpet. Der er desuden et specifikt krav om, at der skal være opmærksomhed på digital mobning i strategien, da dette er et tiltagende problem både lokalt og nationalt. Det er vigtigt at have ekstra fokus på den digitale mobning, da tekst og billede ikke bare forsvinder. Samtidigt er den digitale mobning som oftest anonym, hvilket gør den meget svær at tackle og handle på for den enkelte og for skolen.

Ved et konkret mobbetilfælde på skolen er skoleledelsen forpligtet til inden for en frist på ti arbejdsdage at udarbejde en handleplan for, hvordan mobningen stoppes i samarbejde med forældrene og personalet.

Skolestyrken

Alle skolerne i Tårnby er med i Skolestyrken. Skolestyrken er et skoletrivselsprogram udviklet af *Alliancen mod mobning*. Formålet med programmet er at fremme trivslen på skolen og stoppe mobning gennem en systematisk indsats, der inddrager alle aktører omkring børnene og de unge i at skabe trygge fællesskaber, fremme ligeværd og inddrage deres stemmer i skolens trivselsfremmende arbejde. Skolestyrken kompetenceudvikler medarbejdere og ledere, så skolen sættes i stand til at drive indsatserne videre på egen hånd, når programmet ophører. Redskaberne i Skolestyrken anvendes også, når skolen formulerer handleplaner i forbindelse med undervisningsmiljøvurderingerne.

Alle skal have en ven

Skole, SFO og klub arbejder på at skabe inkluderende fællesskaber for alle børn og unge. Det betyder, at medarbejderne tager ansvar for og støtter børn og unge i at skabe og udvikle sociale kompetencer på tværs af forskelligheder. Medarbejderne understøtter børn og unge i at etablere og vedligeholde venskaber, udvikle sociale relationer samt forståelse og respekt for andre. Derfor har Børne- og Kulturforvaltningen gennem de seneste år haft det fælles servicemål *Alle skal have en ven* på tværs af serviceområderne.

For Servicemål 2022 følges op på servicemålet ved at følge en række enkeltspørgsmål om elevernes sociale trivsel i den nationale trivselsmåling. Målet er, at der inden for enkeltspørgsmål for 0.-3. klasse *Føler du dig alene i skolen* og for 4.-9. klasse *Føler du dig ensom* spores en fremgang fra trivselsmålingen 2020 til trivselsmålingen 2022.

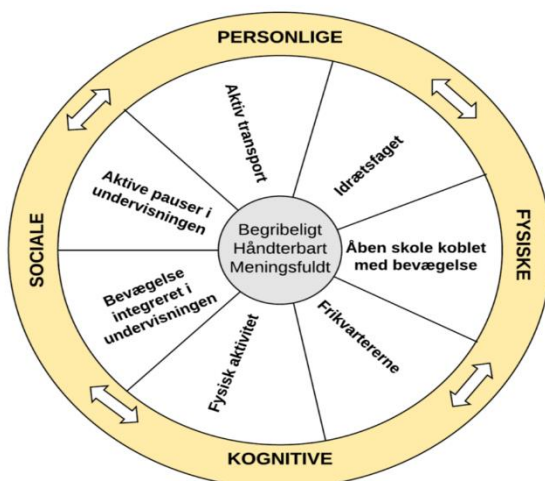
Lejrskole og koloni

I Tårnby Kommune er lejrskoler en integreret del af den almindelige undervisning, der giver mulighed for undervisning og læring i andre omgivelser. Børnene tilbydes mindst to lejrskoleophold i deres skoletid. I SFO'erne tilbydes alle børn i perioden fra 0. kl til 3.klasse mindst ét koloniophold.

Lejrskoler og kolonier styrker fællesskabet, og giver børnene mulighed for at danne nye venskaber og opleve læring i andre rammer og er dermed med til at styrke både elevernes trivsel og læring, Børnene lærer at tage ansvar for hinanden og vise hinanden hensyn og respekt.

Fysisk trivsel og sundhed

Flere undersøgelser viser at, børns og unges læring, motivation og trivsel er forbundet med bevægelse og deres generelle sundhed. Tårnby Kommunes strategi for at sætte skolen i bevægelse er udfoldet i Bevægelsesstrategi 2020-24 for skoleområdet. I Tårnby har vi et bred forståelse af bevægelse, som er skitseret i nedenstående model

Leg og bevægelse i frikvarterer og undervisning

For at øge den fysiske trivsel er der fokus på at skabe undervisning og frikvarterer fulde af bevægelse. Skolerne har derfor bl.a. etableret legepatruljer, der skal fremme aktive pause for de yngste børn med de ældre børn og unge som igangsættere. Udover at bidrage til bedre fysisk trivsel skal Legepatruljen fremme bedre social trivsel på tværs af årgange, da Legepatruljen skaber nye muligheder for venskaber og nye relationer. Der er et årligt elevkursus for alle kommunens skoler.

Alle må være med i legen, hvis de vil

– Det fælles elevråd i Tårnby Kommune

Rygning og tobak

Sundhedsprofilen for Tårnby Kommune viser, at udskolingseleverne i Tårnby Kommune ryger mere end de jævnaldrende i andre kommuner. For at vende udviklingen indgår Tårnby Kommune i Kræftens Bekæmpelses X:IT indsats, der skal være med til at forebygge, at børn og unge i grundskolen begynder at ryge, samt tobaksforebyggelsesindsatsen *Bliv en vinder uden tobak*. Målet er en røgfri generation i 2030.

Fra den 1. januar 2021 er røgfri skoletid for elever et lovkrav på alle grundskoler. Det gælder også, hvis eleverne opholder sig uden for skolens område i pauser og på ture. Tobaksfri skoletid skal nedbringe antallet af børn og unge, der begynder at ryge, og samtidigt skabe en skole med en social kultur, der ikke er orienteret omkring rygning og brug af tobak.

Sammen om trivsel

Trivsel er noget, vi er sammen om. Det betyder, at forældre, skolens, SFO'ens og klubbens personale samt børnene og de unge alle har et ansvar for at være medskabere af inkluderende læringsfællesskaber, hvor alle har mulighed for at trives socialt, fagligt og fysisk. Når der samarbejdes og alle inddrages i trivselsarbejdet, giver det mulighed for at understøtte børnene og de unges trivsel fra flere sider. Forældrene er eksperter på deres eget barn, mens lærere og pædagoger er eksperter på trivsel og undervisning i fællesskaber.

Læreren har det sidste ansvar, men som klassekammerat har man også et ansvar for lige at kigge op og se, om alle har nogen at være sammen med

– Det fælles elevråd i Tårnby Kommune

Samarbejdet med hjemmet

Det er centralt, at der skabes gode muligheder for samarbejde, hvor forældrene inddrages og tager del i skoler, klubber og SFO'ers arbejde vedrørende trivsel. Samarbejdet fremmer børnene og de unges læring og trivsel, ikke blot for den enkelte, men også for fællesskabet. For at dette kan gå op i en højere enhed, kræver det fysiske møder og formelle som uformelle sammenkomster mellem forældrene, barnet eller den unge samt personalet, hvor forventninger kan afstemmes, og samarbejdet kan styrkes. Kontaktforældrene i skolerne og SFO'erne spiller en stor rolle i såvel planlægning, udførelse samt opfølgning på de enkelte arrangementer, og de kan være igangsættere af trivselsfremmende tiltag også i fritiden.

Skolebestyrelsen

Skolebestyrelsen har indflydelse på alle områder, der vedrører skolens virksomhed inden for rammerne af folkeskoleloven og kommunens styrelsesvedtægt og fastsætter blandt andet skolens værdiregelsæt.

Skolebestyrelsen har en række pålagte opgaver ifølge folkeskoleloven og skal gennem principper sætte retning for skolens virksomhed herunder er trivsel et tema fx i forbindelse med gennemgang af den årlige nationale trivselsmåling. Skolebestyrelse har også det overordnede ansvar for, at skolen har en antimobbestrategi. Skolebestyrelsen sætter desuden de generelle principper for undervisningsmiljøet og fører tilsyn med skoleledelsens arbejde med undervisningsmiljøet.

Elevråd

Elevrådet er elevernes eget formelle organ, som kan arbejde med alle forhold vedr. skolen og undervisningen, herunder naturligvis trivslen. I forbindelse med resultaterne af den årlige trivselsmåling på skolerne gennemgås resultaterne med den enkelte skoles elevråd eller repræsentanter derfra med henblik på at udarbejde en handleplan for øget trivsel på skolen. Tårnby Kommune har elevmedbestemmelse som et kommunalt fokus i trivselsmålingen, og der arbejdes systematisk med at understøtte elevrådenes arbejde gennem elevrådskurser og fælles elevrådsmøder i regi af UngTårnby.

På skolerne skal der vælges elevundervisningsmiljørepræsentanter. De kan med fordel vælges blandt elevrådsrepræsentanterne, og de skal inddrages i skolens undervisningsmiljøvurdering og det fortløbende arbejde med denne.

- Det fælles elevråd i Tårnby Kommune

Den nationale trivselsmåling

Den årlige nationale trivselsmåling gennemføres i løbet af foråret på alle skoler på alle klassetrin for at give indsigt i, hvorledes elevernes trivsel udvikler sig på den enkelte skole, og der derefter kan følges op på deres trivsel. Eleverne skal svare på spørgsmål om social trivsel, faglig trivsel, støtte og inspiration, ro og orden samt om fysiske og æstetiske omgivelser. Resultaterne af trivselsmålingen anvendes i udarbejdelsen af undervisningsmiljøvurderingen.

Skolelederne drøfter resultaterne og efterfølgende tiltag på årlige temamøder om trivsel med forvaltningen. På skolerne orienterer ledelsen skolebestyrelsen, elevrådet og personalet om skolens samlede resultat. Det kan give anledning til drøftelse og efterfølgende handleplan og tiltag til at forbedre skolens resultater. Teamet for de enkelte klasser gennemgår resultaterne på klasseniveau og drøfter det efterfølgende med eleverne og deres forældre. Her tages også stilling til eventuelle opfølgende tiltag i samarbejde med både elever og forældre. Børne- og Skoleudvalget orienteres om det kommunale resultat og kan eventuelt tage initiativ til efterfølgende bevillinger til fx forbedring af de fysiske rammer.

